

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in ravno tako pri „polanicah“ se plačuje za navadno tiskalno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostom.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 175“ in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Uredništvo oziroma upravništvo v Paternollijevi tiskarni v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

„Materijalizem i slovanstvo.“

Nedavno je izšla pod tem imenom nemška knjižica, če tudi malega obsežka, a tem bolj temeljita. Gospod pisatelj, Josip Sernee, odvetniški kandidat, nam tukaj slika materijalizem ne kot novošegni, idealizmu popolnem nasprotujoči, ampak kot tak, brez katerega si duševnega razvoja niti misliti ne moremo. Človeški duh je namreč popolnem odvisen od materijalne zunanosti, tako da morajo naše daševne moče čisto onemoci, ako naše truplo ne dobi dosti zunanje žitne hrane. Kder je bogatstvo, tam je tudi duševna moč, in sme se trditi, da se duh in materija prav vjemata in prvi brezi drugzega, in drugi brezi prvega ne more obstati. Tak materijalizem, kakoršnega nam pisatelj v tej knjižici popisuje, je pa tudi potreben in zelo koristen. On zahteva od človeka delalnosti in zmernosti in kakor ranocelnik ves gnoj iz ran odpravlja, baš tako pogublja materijalizem vsacega, ki nij delalen i varčen. Res je, da temu pritisku drugi faktor nasprotuje i to je ljubezen do bližnjega, ki uči, da je boljše dajati, nego jemati, a kolikor več se kedo trudi in kolikor več mu je delo priljubljeno, toliko manje bode od sebe na stran dajal, da bi s tem lenobo drugih podperal in ne hotè pride do sklepa, da dajanje brez vsake odškodnine je — neumnost. In nikder nijma to načelo boljših zastopnikov, nego na Angleškem. Anglež je proti revežu i siromaku pač najbolj neusmiljen, kajti on pravi: Ako si revež, to je tvoja krivda, zakaj si len, zakaj ne delaš? In dobri nasledki te filosofije se ne dadò ovreči. Anglež je delalen in trezen; ob nedeljah zapravijo pri družih narodih delalci navadno zaslužek vsega prejšnjega tedna po gostilnah, na Angleškem so pa isti dan vse gostilne zaprte, in zgolj le taki uredbi se ima Angleška ves svoj procvet zahvaliti. A to ima tudi slabo stran, kajti nikder nij tačega uboštva, kakor je baš na Angleškem. Neizmerno število družbin stanuje v velikih prostorih, in koliko jih je brez stanovanja! Se vè da to nij samo tam, nego tudi drugod in posebno ondi kder je obrtništvo v cvetu. Iz tega bi lahko kedo sklepal, bog vè, kako je materijalizem nevaren, a treba je povsod zlate srednje poti iskati; kakor je enostranska idealistična težnja mnogo zlo provzročila, baš tako je oni materijalizem, ki zane marj ves duševni razvoj, pogubljen in tam nastane najhujša sebičnost.

LISTEK.

Rožmarin.

(Obraz iz narave).

Ko ozeleni tamo v dolu travnik, kako veselo se pase naše oko po njegovi krasni barvi! Kako veselo nam bije srce, ko zagledamo po dolgi zimi vso naravo zeleno, katera je počivala nekaj mesecev pod gorko odjo ter se sedaj tem lepše vzbudila. Povsodi, kamor se obrnemo, povsodi se nam smehlja nasproti zelena barva, katera prinaša našemu srcu upanje, da bomo še kaj srečnega doživeli. Zelena barva je, ki nas potolaži ter sprizani z naravo. Ona ima na človeško srce jako velik upliv, kakoršnega morda nobena druga barva ne. A žalibog, da nas jeseni zapusti skoraj pri vseh naših rastlinah, če jih izvzamemo le malo število. In mej to številico prištevamo naš pravi zeleni rožmarin (Rosmarinus officinalis.)

Kedò ne pozna te ponižne rastline v pohlevni, priprosti obleki? Kedò nij še občudoval njene lepe zelene barve in kedo je nij še z veseljem vonjal? Gotovo, da vsakedo izmej čestitih čitateljev, kajti nahaja se skoraj v vsakem vrtiči. Tamo pod ostarelim sivim zidom pod oknom domačega dekleta ima rožmarin svoj odmerjem kraj; tamo poganja vsako leto lepše, dokler ga ne osmudi slana. Tamo ga goji mlado deklo, ga zaliva, in na zimo še celo se slamo pokrije, da bi prihodnjo pomlad zmerom boljše širil ter razpošiljal svoj duh v njeno sobico. Žalibog, da ga večkrat zaslonj pokrije, kajti v naši slov. Sibiriji mu pride mraz

Vsak človek ima poklic in svrhu, da je in da živi in ker je življenje brez imetja nemogoče, moramo reči, da konečni namen vsacega človeka je, si toliko premoženja prisvojit, kar mu za harmonično, samostojno življenje zadostuje, ali kratkeje povedano: človek mora imeti s voje lastno gospodarstvo da, si za dalji razvoj še drugo priskrbi. Posamesni človek je pa nepopolna stvar. Mi ga vidimo, kako si od dne do dne več skušenj pridobi in tudi več blaga pod svoje varstvo spravi, a posamesni človek takoj umrje, in z njim pogube se za bodoči svet — ne popolnem sicer, a vsaj deloma — vsi njegovi duševni pridobitki in zgubilo bi se gotovo tudi njegovo gnotno premoženje, ako bi si ga drugi ne prilastili. Tudi to ne izda veliko, ker njegovi potomci so družih mislij, nazorov: sploh je s tem človekom, če ne vse, pa saj deloma izgubljeno.

Človeku je vrojeno, da išče družbe, in prva njegova družba je žena in oba skupaj sta užo popolnejša osoba, kakor posamezni. In take družbe so dalje družina, občina, država, društvo. To so tedaj oblike, v katerih se ljudje k koj popolnejšemu združujejo. In potreba tačih združenj i sicer gospod urstveni h družtev kaže se posebno pri ljudeh srednjega stanu, kajti tukaj je nevarnost, da vse njih premoženje veliki kapital požre.

Po takih splošnih opazkah, in ko je nže pot pokazal, kako bi se dalo socialnemu prašanju pomagati preide gospod pisatelj k socialni organizaciji na iztoku, pri Slovenih in posebno pri Rusih.

Na Ruskem, pravi, imajo iste srenje in isti rokodelci skupno delo. Ako morajo kako delo izvršiti, tedaj pokličejo mej seboj združene zidarje, mizarje in delijo si po tem plačilo mej seboj primerno delu. Oni nijmaje, kakor na zahodu, posredovalne osebe, ki delo sprejmo, potem za mali denar dnarje dobi in ves podvzetni dobiček za se shrani. Taka prikazen je tudi pri ruskih kmetih.

Ne posamesni kmet, ampak srenja je posestnica zemlje, srenjčani dobe na nekaj let nekatera dele, po tem bodo ti deli zopet razdeljeni in o prašanji, ali je ta naprava dobra ali ne, ali bi ne bilo bolje, da bi tem preje ta posestva lastnina postala posamesnih, se vedno še živo razgovarjajo.

Mislimo si pa ta zemljišča razdeljena in da so lastnina posamesnega ruskega kmeta, tako da je lahko

premnogo krat do živega. Če bi se moreda kaj takega prigodilo, ima ga še posebej presajenega v velikem prevezanem lonci, da ne bi bila spomladi popolnoma brezi njega; kajti deklet, katera nijma rožmarina, nij pravo deklet, ono ne goji čiste ljubezni.

Kedar ga jeseni presaja, ne ve še, kako ji bode hvaležen, kake sladke upe ji bode budil. — Mrtvaški prt pokrije trudno naravo in deklet prede v družbi se staro materjo v tišem hramu. Zvonaj brije veter in od mraza vse poka in pojema, a v sobici je gorko. Da, gorko je, a v njenem srci je še gorkeje. Ko bi le on vedel, kako gori ona zanj, misli si ona ter gleda na belo odejo skozi okno. Na vrtu se šibi sadno drevje pod težkim harmon in stoče. Ona skoraj razume ta stok in tiha žalost se ji vleže na drobno srčice. Se zmerom gleda skozi okno in miluje lepa drevesa; oko jej leta od rastline do rastline, in ko se upogne malo v stran, da bi videla v drugi konec vrta, tedaj, aj tedaj ji je na potu ta zeleni rožmarin, stoječ v lonci na oknu. Uže hoče ustati ter oditi k oknu, da bi imela prostej razgled; a neka; jo podrži nazaj. Zmerom le goni dalje kolovrat in drobna nit ji teče izpod prstov, a oko še zmerom počiva na rožmarinu, tem zelenem rožmarinu. Ta mala rastlina jo je ustavila, da ne bi gledala joka in žalosti narave. Globoko tam doli v srci ji je sedaj nekam tako mirno. Dolgo še gleda rožmarin, pi je iz njega sladak up, da bode vsaj vendar o pustu kaj. — „Kako lep je rožmarin! Ko bi ga ne bila presadila, gotovo bi pomrl,“ meni deklet po dolgem molku proti stari materi. — „Saj res!“ odvrne tá, ki se je proti budila iz spominov in oko povzdignila proti zeleni rastlini. — „Teja moraš lepò gojiti, da ga bode

zapravi in kaj bi se lahko po tem zgodilo? Angleško naj nam bode v vzgled. Uže Adam Smih tožil jo, da se je na Angleškem število posestnikov v 80 letih od dve sto tisoč na trideset tisoč znižalo. Pri enacih uzrokih enaki učinki. Tudi na Ruskem bode se obrtnost i kupčije razvila, in tudi tam se bodo veliki kapitali samo v roke nekaterih zbirali. In če je tak kapital na Angleškem srednji stan ugotobil, tedaj bode tudi imel pri Slovanih moč, kmotu vse vzeti, kar si bogatin želi, imel bode tudi moč iz svobodnega, samooblastnega kmeta in delalca napraviti agraričnega roba in tako zrno, srce in najboljše temelj vsega naroda — kmetaki stan — popolnem ostrupiti. (Konec prih.)

Dopisi.

v Gorici, 24. avgusta. (Izv dop.) Naš deželni zbor ima letos predzadnjo sesijo, še enkrat se snide drugo leto, in 1876 bodo spomladi nove volitve, če ne nastopi kak nepričakovan dogodek, kateri ga razžene, kakor se je leta 1870 zgodilo. Vsi zbori deželni ali državni imajo svojo postavno redno dobo za zborovanje, ki traja po 3, 5 tudi 6 let, in potem se ponovijo, kar je kaj koristno in neobhodno potrebno, da ljudstvo razsodi, ali je dovoljno se svojimi poslanci in z vlado ali ne, in saj da pošlje nove, čile moči v nje, če vidi, da so se stare utrudile. Večkratne volitve so tudi v tem obziru dobre, ker oživljajo vse ljudstvo, in ga obvarujejo politične zaspanosti. Nam Avstrijancem ne preti taka nevarnost zaradi prereditkih volitev, ker imamo voliti v občine, deželne zbere, zraven imamo se druge zastops in mnogo privatnih društev. Kolikokrat smo uže volili od leta 1861 naprej! Vsakako so prav te večkratne volitve vzbudile avstrijske narode in so hasnile zlasti nam Slovencem, ki smo poprej le životarili. Počasi smo se povzdignili iz politične otrplosti in nevkretnosti do krepke živahnosti, želeli bi bilo le, da dospemo v kratkem tudi do politične previdnosti in zrelosti. Naše jati se je, da pridemo tudi do tega, kajti v narodu se kuha in vsakdanje skušnje ga sčasoma vendar zmordijo, da prave može izvli. Pred nektorimi leti še so volili tu pa tam na vprašanje, za koga bodo glasovali, nekaj trenutkov pred volitvijo odgovarjali: Ne vemo še, župan precej pride, in nam uže pove, koga da imamo voliti. No,

precejšen grm. Ko bode končala, tedaj pa mi bodeš ti splela vence iz tega le rožmarina ter ga položila v rakev z manoj! Dobro, da svi ga presadili, oni v vrtu je zvenel! — odgovori stara mati in gleda z polu mervim očesom na okno na rastlino. Nit se ji utrga, in ona ustavi kolovrat pri zadnjih besedah ter se strese. — Kaj te je vznemirilo, stara žena, da si se stresla? Da, gotovo si si mislila, rožmarin v vrtu je zvenel, zvenela bode tudi jaz; utrgala se je vrhu tega še iz prediva nit, todá meni se bode utrgala nit življenja, kakor hitro se pripodi prva nesreča. . . . Kaj se ti pa zopet vedri lice in kaj se ti ne tresse več telo? Da, sedaj vem, rožmarin, na katerem tvoje oko še zmerom miruje, ti je vdihnil upanje, da bodeš še živela; ta mala rastlina ima torej tako moč v sebi, da naenkrat spremeni tvoj čut. Tako si stara, in vendar nijsi še sita življenja! Pa živeti je tako lepo, mi odgovarjaš. . . . Solza, oj tista debela solza, ki ti teče po lici, je solza upanja, kaj ne? Rožmarin torej, od katerega hočeš, da bi s taboj v grobu trohnel, ta rožmarin ti je zopet razvedril temno oko. Ti upaš, da bodeta še oba živela nekoliko zim. On ti je vzbudil v tvojem srci željo po življenji, morda po grenkem! . . . Le upaj, ničesar se ne boj! Saj človek nijma drugzega, nego up, in gorje mu, ako še tega ne.

Rožmarin pa nam ne budi samo upanja, nego on je tudi rastlina ljubezni. Kedar se poslovi mladenič od ljubice, ne pozabi vzeti izpod okna vejice zelenega rožmarina ter jo lepo hraniti, da ne bi prehitro zvenela. Kedar jo objame, tedaj šepče kakor skrivnostni veter iz njegovih ust: Ti si rožica cvetoča, ti si zelen rožmarin. Rožmarin pa se vesele tam doli pod oknom, da pri-

zda se je vendar na boljše obrnilo, in volilci saj v veliki stevilu sami premišljavajo, kaj imajo storiti, in se po tem po lastnem prepričanju pridružijo tej ali drugi stranki.

Najbolj izurjeni so Čehi, ki imajo volitve vsako leto in zdaj celo po dvakrat, to je v državi in državni zbor. Čuditi se je, da se ne utrudijo, kar dokazuje njih izvanredno stalnost in domoljubje. Volitve so jim veselje, podobni so v tem obziru Amerikancem, katerim je volilni dan državni praznik, in Švicarjem, koji pripeljejo na volišče tudi žene in svoje fantiče, da se jim zgledaj veepi važnost volitve, ta dan dobivajo otroci tudi kolače in druga darila, kakor pri nas pri birmi. To je nam naj davno povedal neki Švajcar, ki je sem prisel iz kantona Graubünden.

Pa pustimo volitve in vrnimo se k našemu deželnemu zboru, kateri bi imel zdaj skupaj biti, pa nij, ker nijma nič pripravljene gradiva za delovanje, kakor smo uže zadnjič omenili. — Zdaj ima postavodajen odsek vsak dan sejo, da se posvetuje o vladnem predlogu zaradi zemljišnih knjig. — Ta predlog, kateri nij še prevodjen v oba deželna jezika, je menda podoben vsem drugim enakim postavam za druge kronovine, iz česar se vidi, da vlada tudi v takih materialnih zadevah hoče centralizovati. — V predlogu je, kakor se sliši, marsikatera določba, ki nij za našo deželo praktična, ker preokorna in predraga; za našo deželo je bil g. svetovalec in dež. odbornik Gorjup izdelal kaj praktično in razumljivo postavo o zemljišnih knjigah. G. Gorjup je svoje delo naslanjal na mnogoletne svoje izkušnje in na popolno poznanje razmer na Goriškem; nobeden več, nego on ne pozna tabularne zadeve v naši deželi. — Naš dež. zbor je tedaj njegovo delo predložil ministerstvu; pa ono se na vse to nij oziralo in nam pošlje čez dolgo let popolnoma novo šablonsko postavo. — V obče in v glavnih potezah tudi ta načrt nij slab, lo nekatere manjše preuredbe bi bile žele, ko bi jih ministerstvo dovolilo. Če pa ne, menijo naši poslanci, da je boljše sprejeti tudi postavo, kakoršna je, samo da se enkrat začne, kajti kar sa bo v praktični vpeljavi postave nemogoče ali nekoristno pokazalo, morala bo vlada privoliti, da se kosneje spremeni in popravi.

Boljšje je na vsak način, da imamo enkrat postavo, po kateri smo uže toliko let živo hrepeneli, če tudi nij popolnoma nam primerna, kakor pa da se še nekatere leta praskamo z ministerstvom, katero si je na svojo zastavo zapisalo preziranje deželnih pravic in ponečevalno centralizacija. Sicer pa je mogoče, da se uže odsek, z ministerstvom po najkrajšem potu dogovori o nekaterih spremembah in to po nalašč za to postavo imenovanem vladnem komisarju, apelačijskem svetovalecu g. Defacis-u. Kosneje homo meritorično o postavi govori, denes zadostuje. V oči gled sedanji vladi in strašnem položaju, v katerem se nahajajo vsi poslanci nenemških narodov, v oči gled zasmehljivi brezobzirnosti, s katero vlada zanikuje vsako še tako postavno tirjatev našega deželnega zbora, nij čuda, da so skoro vsi poslanci v goriškem zboru strašno nejvoljni skoro do apatije. — Vendar pa naj ne nehajo svojega glasu povzdigovati in vedno protestovati proti nepostavnosti; če uže koristiti ne morejo; naj pa svetu pokažejo, da stoje zvesti na braniku in da ne pripoznajo krivice, ampak jo hočejo postavno odstraniti pri prvi podajoči se priliki. — Ke to pišemo, menimo posebno protestovati proti ponečevanju naših srednjih šol in pa mnogih peticij za narodne šole, posebno pa one, katero je dež. zbor lansko leto od-

poslal na Dunaj. — Kak odgovor je dala vlada na pravično zahtevanje? Odstranila je naš autonomni dež. šolski svet in osnovala je mestjansko šolo za ženske z nemškimi učnimi jeziki. Par Nemcev na Primorskem bode imelo kakih 7 srednjih šol; Italijani samo 2 in mi Slovenci — ogromna večina prebivalstva — pa čisto nobene. To je tedaj „justitia regnorum fundamentum“, kakor si jo ustavoverci mislijo. — Mi torej pričakujemo od deželnega zbora, da bode slovesno protestoval proti novim šolskim naredbam, posebno pa proti temu, da ministerstvo meni nič tebi nič kar čez noč dež. autonomne organe odstranjuje ali preustroja.

Od naših slovenskih poslancev pa se posebej pričakujemo, da vlado interpeljujejo glede porotnih sodnij in da zahtevajo za slovensko ogromno večino prebivalstva slovenske porotne sodnije. — Druge važne reči bode težko imeli priliko obravnavati goriški dež. poslanci, k večjemu če zopet kedo sproži lanski predlog g. Doljaka, da se v našem dež. odboru kaj preuredi, da bode delo in vse deželno oskrbnijstvo kaj boljše od rok šlo. — To vse deželnim poslancem na srečo govorimo in jih prosimo v imenu ljudstva, da se po vsej sili branijo pred popolno apatijo in tako vladi pripoznajo, da jih je naveličala ter vgnala v kozji rog vsa oppozicija.

Iz Renč 18. št. 33 „Glas-a“ je priobčila dopis iz Renč, v kojem napada renškega župana in občinski zastop sploh. Ker vem, da dopisnik tega fakiškega dopisa nij noben drugi kakor naš neznotljiivi Marko Vales, vulgo renška baba-ali žaba, naj mi bo dovoljeno, da naznamim svetu, kako naš mogočni jezuit svojo strast pase, mesto da bi „pobožne dušice“ v krotkosti vadil.

Omenjeni dopis spodbuja renške kmete in vrle zidarje, naj v prihodnje ne volijo več takih županov, koji županijo eno leto za občino, dve leti pa zase; dalje kveka ta regulja: „posebno ne volite odvisnih krčmarjev“! Gospod kaplan, povejte mi, zakaj in komu so krčmarji odvisni? Seve da vam nij po volji, da bi bil krčmar za župana, ker pri krčmarji se ne pije brezplačno; vam bi bilo bolj po volji, da bi bil za župana kateri drugi, koji da poliček vina in nij treka v žep z roko. To vam je po volji, kaj ne? Pisali ste tudi, da bi bilo treba na renškem trgu vodnjak napraviti. Se ve da bido bro bilo, da bi si vi vaše vroče čelo z hladno vodo hladili, kedar ga poliček preveč popijete — na „škrok.“ Pa saj je, kedar nič ne stane. Tudi kaplanija vam je v takih trenutkih premajhna. Mislim, da vaše mogočne fantazije vam tudi za 45 polonikov turšice, katero vam ubogi kmetje podarijo — nič mar nij; za to majhno reč se vam ne zdi še vredno zahvaliti. A to še vse nič nij, nekaj drugega je, kar vam je dalo povod, da mene v „Glasu“ napadate in „vekate, kakor zelena žaba, kedar sliši dež. Vem, da vas v sreči grize, ker vam nijsem hotel p. l. potrditi prošnje, katero ste pisali na tukajšno županstvo, da bi vam dovolili tirjati po 4 goll. za vedro vina od tistih kmetov, ki vam vina nijso mogli dati, ker vam „ijsmo dovolili kakor 2. gold. kar je že stara navada, naj si bo cena od vina kakoršna koli hoče; zaradi tega tedaj napadi na mojo osebo.

Gospod kaplan! jaz bi vam svetoval, raji kakor mene in druge poštene ljudi po časnikih napadati, da vaše duhovske opravke v cerkvi in zunaj zvesto opravljate, da dajete lep vzgled in ne se pripravate z g. župnikom, enkrat v cerkvi in 14. t. m. pa v hiši g. župnika, da vas je moral z silo iz hiše pehati, ker ste tako krekali, da so vse vaše vrtnice (babe) poslušale hitele, zakaj se župnik in kaplan pripravata, in da od tistega dne začajo renške babe — tupi po nemški preklinjati. Kaj je to lepo? se pravi to ljudi na pravo pot voditi? Potem naj mi še kdo reče, da niso farji uzrok, da vera peša. V. se ne zdi zadosi, da po časnikih ljudi napadate, začeli ste tudi v cerkvi na priznici prav po jezuitsko ljudi obirati in nekatere osebe z vašim reglja-jočim glasom napadati.

Svetujem pa vam, da za naprej to opustite, ako nočete da sem vam še kaj lepšega in boljega ne pripeti. To v opomin! J. P a h o r, župan.*

Iz Sela 16. avgusta (Izv. dop.) Kedo bi si bil mislil, da moj prvi dopis iz črniške županije, v katerem sem nekatere misli napredka izrazil, da bode toliko naprotjaja imel. Pa saj je uže navadno, de vsaka še tako blagodejna misel ali početje svoje nasprotnike ima; z tega delj ne morem mojega nasprotnika kar obsoleti, to tem manje, ker sem prepričan, da mi nij iz lastnega nagiba boja napovedal, ampak nekdo drugi ga v to silo; da je temu tako, nam priča on sam, ker se je z opravičeno željo gléde razdelitve pašnikov vseh selskih posestnikov razen svetovaleca Mužina popolnoma ujemal. Malo poznej ko je stvar z našimi svetovalci vred zaspala, spodbujal sem jih k izvršbi omenjene ideje, na kar so mi odgovorili: da jim po nikakem noče tega dovoliti, da tega deželna postava ne dopušča, da dež. zbor bi tak sklep zavrgel i. t. d. Upraisal bi g. župana, zakaj pa nij zavrgel sklepa uže večkrat v mojih poslanicah omenjenih občin in skoro celega Krasa. Pravi uzrok tiči menda kde drugod.

Obžalovati pa moram naše zastopnike, da se tako dajo voditi od enega samega človeka, naj ne mislijo, da sme kedo z našim premoženjem po svoji volji gospodariti; če on zabrede, mami bodo vsi za njim? Sle. Injč naj omenjam še, da vse neslane psovke in naslovi se moji osebi ne prilegajo.

* Za ta dopis uredništvo ne sprejme odgovornosti.

Moj prijatelj je pošten liberalce, kakor pošten klerikalec, pa vendar moramo mi kmetje le pri liberalcih takih lepih veselje uživati, kakor zadnjič pri Rebku, kder je bil duh svobode in naravnega radovanja. — Lepa veselica nij privabila samo liberalce, ampak tudi celi trop klerikalec sem tam zapazil in prav dobro so se imeli v družbi liberalcev. Le tako naprej, se uže zedinimo, prava mora obveljati.

Kmet.

Iz Vipave 24. avg. 1874. (Izv. dop.) Naš g. dekan Gabrijan nam v Novicah priporoča za prihodnjega deželnega poslanca nekoga gos. Lavrenčič-a, „Narod“ pa nam na čelu svojega lista nasrtajuje g. Antona Plešnarja iz Črnegavrha.

O sposobnosti prvega ne moremo govoriti, g. dekan mora uže vedeti, da je bistra glava in tak mož, kakoršnega si on sam želi. — Če bi torej g. dekan imel voliti za-se enega poslanca, po tem mu radi verujemo, da boljšega, bolj postrežljivega in njemu udunega nij mogel stakniti. A volilci morajo paziti na občno korist, oni se ne smejo uklanjati interesom posameznih oseb ali posameznega stanu. — Mi občinarji moramo „gospode“ plačevati in jih plačujemo za to, da opravljajo svojo službo, po nikikem pa za to, da nas bodo komandirali in sicer tako komandirali, kakor je hasljivo edino le njihovim, interesom. — Zatorej pa se hočemo sami posvetovati gléde naših poslancev in tak; kandidate postavljati, ki so ne samo materialno, ampak tudi duševno neolvisni, in ki se upajo krivico otro v oko pogledati, naj pride od koder hoče. —

Gledé drugega kandidata mi sicer nočemo nasprotovati, ker bi radi željam Idrjičanovj ustregli. Mi smo prepričani, da gosp. Plešnar bi dobro zastopal naše interese, vendar pa ne želim, da bi se s postavljajem kandidata pranašli. — Na Vipavskem imamo tudi moža, ki bi bil prav zmožen zastopati nas v dež. zboru, mi zatorej obračamo pozornost volilcev na Franceta Kalčič-a iz Šamvida. — On je pošten rodoljub, ki se uže mnogó let tudi za blagor domovine in to prav brez vsega hrupa; on je zveden v poljudelstvu in prvi, ki je začel vvažati umno vinorejo; on je tudi dosti pripomogel, da smo dobili vinorejsko šolo in uživa kot ud cenilno komisije naše polno zaupanje. — Kot eden najizobraženih vseh mož na Vipavskem in človek ki negledé na stranke v prvi vrsti z veseljem deluje le za povzdigo našo dežele, bi bil pač poklican nas zastopati v dež. zboru. —

Mi ne ročemo, da prav g. Kalčič mora biti in tudi ne vemo, če bi g. K. prevzel, to je le želja nekaterih volilcev na Vipavskem in kot tako jo denes prijavljamo. Ker pa je potrebno, da se zedinimo v osebi, bi mi nasvetovali, da bi se idrijski in vipavski volilei prav prijazno dogovorili, na shodu naj se nasvetujejo kandidacije in za katerega se pokaže večina, ta naj bode naš poslanec.

Volilni možje so poprejšnji, naj jih kedo natanjčno pozve in jih povabi k shodu v Vipavo.

Tako postopanje je ustavno, korektno in zabrani razkropljenje glasov ter ože volitve in drage neprilike. — Vsi neodvisni in možki volilei bodo radi prišli k tako važnemu posvetovanju in zatorej še enkrat povdarjamo shod volilcev.

Trije volilei vipavske doline.

V Ljubljane 15. avgusta. (Izv. dop.) (Stolni kaplan — mož neslan.)

Ljubljanski farovski list (in za njim tudi dunajski „Vaterland“) je za tnje dni večkrat govoril o premenbah, katere se bodo baje ta mesec vršile pri glavnem uredništvu „Slovenskega Naroda.“ Ta zanimiva novica je bila tako izvrstno izmišljena in tako pozitivno poročana, da jo je res marsikedo verjel. A kedor je vedel, a d kod je prišla na beli dan in kedo jo je božjemu svetu pripovedoval, ta je tudi takoj znal, koliko je ura bila. Oča jej je mož, ki je na pol Ribničau, na pol Kočevar, oblekši črno kuto odložil vse plemenite ter si pričaril vse dvomljivo lobre lastnosti, katere imajo prebivalci ribniško-kočevske doline. Sploh gre o tem kaplanu po vseh boljših hišah njegove fare taka sodba, da je „mož neslan“ (kakor pravi Preširen); zaprt mi je torej vloed v vse aristokratske in veljavnejše familije. Pa tudi priprosto meščanstvo in pobožno kuhničarstvo kar čisto nič ne mura več zanj. Ker tedaj nij imel upanja, da bi mu bil kak platnen „kramir“ kanonik kupil (kar smo v čudni Ljubljani uže doživeli), ali da bi bile šle koketnopobožne dame škofa prosit, ka naj ga v rudeč; nogovice obleč; (tudi o takih dogodbah nam pripoveduje ljubljanska kronika); začel se je naš neslan — stolni kaplan — učiti policične modrosti, ki se je preš par leti od prvaške mize v ljubljanski čitalnici kar edila, tako da je bil vsak poln, kdor je o pravem času dvakrat trikrat dobro za:jal. In bogme, to je storil naš stolni kaplan! Bil je kralu grmeča trobenta, ki je v dunajskem „Vaterlandu“ razglasala rimskokatoliškoslovenskih politikov hvalo in slavo. Pela je tako dobro, da sem se močno čudil, kako je to, da Bleiweiss takrat, ko je v svojih „Novicah“ namalal tistega slovečega angeljca, da je dunajskemu ministerstvu trobil, ka so kranjski Slovenci zopet pri volitvah zmagali, nij rajši našega stelnega kaplana z njegovo trobento v „Novicah“ kontrofiral, posebno ker nij nič manj okroglo-in radčeličen nego so nabeški anglelci okrog Mari-

jinega trona na Šmarni gori ali v kateri koli si bodi romarski cerkvi. Samo enkrat je nekaj hripav glas do-
bila. Sodnik Čuček jej je nekaj lukenj zamašil, da je
praj neprijetno piskala.

Naravno, da je bil ta "mož neslan" kakor nalašč
ustvarjen za glavnega urednika novemu farovskiemu listu.
Pridejali so mu še hudomušnega očanca Jarana, ki
je moral strogo paziti, da sta se v novem listu cerkev
in bog vselej z veliko črko pisala; imel je poleg tega
tudi dolžnost postreliti vse grammatikalne kozle, ki so se
po kaplanovih rokopisih pasli, kakor je ta krvoločni po-
sel svoje dni kot bogoslovec tudi pri Bleiweissovih ma-
noskriptih opravljal. Drug svet mož je kakor sionski
stražnik na preži stal, da noben ljubljansk profesor nij
nikoli nobene neumne ali pametne bleknil, ki bi bila
stolnemu kaplanu skrita ostala.

Zdaj pa naš kaplan nij bil samo "mož neslan",
ampak tudi mož na konji. Začel je svoj vrli posel. "Ca-
lu m n i a r e a n d a c t e r, s e m p e r a l i q u i d h a e-
r e b i t!" — to je bila nlegova parola, zdaj očita, zdaj
skrita, kakor je kazalo, po polnem ognil se je pa niko-
li nij. Kakor rudeča nit se vleče po vsem farovskiemu
listu, po vseh njegovih spisih, tako da se lahko trdi, ka-
našega kaplana v perfidnih denunciacijah in v nesram-
nem sumničeni noben jezuit ne prekosi. Zdaj se je use-
dil na to, zdaj na ono osbo ter jo jezdaril in jezdihal,
dokler se nij upeljal. S posebno tenkim nosom je iskal
"Narodovih" sodelavcev, a ker ta Na-pol-kočevar slo-
venskega jezika, posebno raznih slovenskih pisateljev in
njih stila ne pozna, kdo se mu bode čudil, če je n. pr.
enkrat neki ciklus "Narodovih" feljtonov, katerega je
vsak v slovenski pisavi nekoliko izveden človek lahko
videl, da so ga morali trije različni pisatelji spi-
sati, med temi "Slov. Naroda" urednik sem, kakor gla-
vo stavim, s posebno odločnostjo enemu — se ve da
napnemu — pisatelju lastil ter kričal: A n a t h e m a !

Sploh se pri vsaki polemiki drži pravila, da vpra-
ša: "Q u i s?" — a malokedaj: "Q u i d?" Po tem se vr-
že na osobo, očrni jo, denuncira, osu. niči ter misli, da
s tem uniči tudi stvar, o kateri je razgovor. In ker se
mnogim ljudem maločastno zdi, da bi se z njim prepri-
rali, mora o n vedno zadnjo in pravo im. To se ve!

Posebno karakteristična pa je na njem velika spret-
nost, s katero iz komarjev slone dela: potem pa tudi
za duhovnika ne prečastna, a njemu menda prirojena na-
vada, da si večkrat kako debelo, ki njemu v prilog na
hodi, kar na celem iz misli ter jo toliko časa v svo-
jem vrlem listu trdovratno ponavlja, da jo na posled
res sam menda verjame. Ko je enkrat tako na celem
izmišljena novica dobro zvarjena in pogreta — hajde! — pa
z njo v "Vaterland"!

Kamo čuda, če ima beseda "klunuti" v Ljubljani
nek poseben pomen, in je v pogovor zašla. In tako
"poklunjena" je tudi v farovskiemu listu zadnje dni uže
večkrat ponavljana zanimiva novica, da bodo dali ma-
doslovenski voditelj 14. t. m. "strastnemu prenapetemu",
sedanjemu glavnemu uredniku "Slovenskega Naroda" —
"odpust na veke" ter da dr. Razlag brezplačno prev-
zame uredništvo omenjenega lista.

Kako velikansk slon iz neznanega komarja! G.
Jurčič je res prosil, da ga 14 dni odpuste za počit-
tek. In kdor ve, da g. Jurčič mej 300. vodilnimi
članki, (kajti blizu toliko jih "Slov. Narod" v enem le-
tu prinese) najmanje 90 % teh člankov sam spisati
mora, kdor ve, da on vse rokopise, dostikrat od sloven-
skih samoukov preslabo pisane, predno gredo v tiskar-
nico sam prečita, popravi, okroži, dopolni; kdor ve,
da mora on sam za "domače" in "razne stvari" skr-
beti in večkrat tudi dvakratno korekturo sam opra-
viti in vse to dan na dan: to se pač ne bode čudil, če
si želi v lepem poletnem času nekoliko dnij oddahnuti.
Zatorej ga je vodstvo "Narodne tiskarne" rado en me-
sec od dela oprostilo. Glavno uredništvo je dr. Razlag
obljubil za ta čas prevzeti; podpiral je ga pa ne bil
"steber goriške "Soča" — kakor je "Slovenec" klunil,
nego kdor bi bil zmožen izmej njegovega znanja. Ko
je bil naš stolni kaplan to ugodno novico nekoliko iz-
vedel, je svoje gibčne noge v velikansk skok povzdignil.
Sploh je bilo veliko veselje mej našim povpovstvom.
Kajti poleg dr. Vošnjaka nij človeka na vsem lepem
Kranjskem, katerega bi naši popje tako sovražili kakor
g. Jurčiča, dobro vedoč, da on je pri "Slov. Narodu"
precejšnjo delavno moč. In ti ljudje so bili tako
nao politični, da svojega veselja niso znali, niso mo-
gli skriti! "Danica" "Novice" in farovski list — vsi so
v nepremišljeno poročali, da zdaj bode "Slov. Narod"
svojo "pisavo" spremenil. Da, šli so celo dalje! Tisti
znani platnenokramarski kanonik se je bajje na našega
stolnega kaplana povelje začel celo okrog dr. Razlaga
sukati, smukati kakor Mefisto okolo Favsta, da bi ga
v svojo mrežo zapredel. Namera je bila popom, ki
mehkega dr. Razlaga poznajo, "Slov. Narod" v kako
nedosludnost pripraviti in potem osmešiti in uni-
čiti. Naš stolni kaplan je pa spet zgrabil za tisto
svojo veliko trobento ter je trobil po svojem listu in
po "Vaterlandu", da bodo dali g. Jurčiču odpust
na veke — NB! O tem je bil pa sam tako malo pre-
pričan, kakor jaz ali kdor si bodi drugi. Se ve, da ta-
ko srborito vedenje je moralo upravnemu odboru "Na-
rodne tiskarne" oči odpreti. G. Jurčiču so enoglasno
preklicali uže dovoljen odpust. To je "odpust na veke".
Sicer naš stolni kaplan vse to prav dobro ve, a ker
stvar nij njemu po godu, jo bode najmanje pol leta
še po svoje zavijal in "klunil", kajti to mu je uže pri-
rojeno, da se jasne resnice ogiba in tudi ko bi jo mo-

ral srečati in vanjo butiti, bi raji črez plot skočil ali
z glavo se v zid zaletel, samo da bi se z njo ne sešel.
Privoščimo mu to! Saj bi tak ne bilo dolgo časa tra-
jalo.

Mož je bil namreč pozabil, da ves njegov list sa-
mo ob kosteh živi, katere mu dobrodušni g. Jurčič v
"Slov. Narodu" pred noge meče, da jih obira. Odpra-
vite g. Jurčiča od "Slov. Naroda" za boga, saj mora
po tem farovski list dušne lakote poginiti ali pa z ri-
bniškimi smešnicami svoje predale polniti. Kako ne-
spametno je tedaj, če se farovski list poleg družih du-
hovitih stvari tudi nad Jurčičevo plačo izpodtika. Hu-
dirja! Še vi bi ga morali dobro plačati, ker brez njega
bi niti živeti ne mogli!

Kratki nauk iz mojega današnjega dopisa pa je,
da bi farovski list svoje ime najbolje pogodil, ko bi se
"Kljunjač" imenoval. "Kaj je to, ime povč" — pra-
vi Prešeren.

Iz Ljubljane, 25. avgusta. (Iz. dop.) ("Rimski
romar" — "Volite" — dr. Costa.)

Sleparstvo prve vrste je uganjal neki človek v sve-
tohlinski obleki. Anton Petovar — tako se zove to člo-
veče — katerega so ljudje tudi "rimskega romarja", ime-
novali, je oni s pridenc, kateri je znal žalostne pojme
naših kmetov v verskih ročeh tako nesramno zlorabiti,
da jih je za više od 2000 gl. osleparil. Minoli teden je
bila obravnava zoper onega sleparja, kateri je predsedo-
val svetovalec Tomsič. Anton Petovar, ki je 26 let star,
iz Dola doma, in kateri je poprej pri mnogih ljudeh na
Brdu služil, ter pridno vsa znamenita božja pota obisko-
val, zadnji čas v Velesovem in v Dobu cerkovnik bil,
je sleparil ljudi v Laškem in v ribniški okolici leta 1872
do spomladi 1873 se zvitim slepljenjem in pregovarjan-
jem, da ima od papeža dovoljenje kloster zidati, da bo-
do tisti, kateri bodo k zidanju več denarja darovali, v
kloster sprejeti, katerega bode on takoj začel zidati in kate-
ri se bode "Marijina hiša" imenoval, kder bodo samo-
stansko živeli in za ves čas svojega življenja priskrb-
ljeni. S takim hinavskim pregovarjanjem je premotil ve-
liko lehkovernežev v in jim 2581 gl. izvabil, katero vsoto
je deloma za svoje osebne potrebe, deloma za zidanje
navadne hiše v Gorjušah poleg Doba porabil.

Toda to nij še vse. "Sveti Tonček", kateri se je
tudi večkrat "zamaknil" in v nerazumljivem jeziku z
bogom in materjo božjo razgovarjal, se mora tudi za-
rad tatvino zagovarjati, katero je na škodo Janeza Lav-
šina iz Jurjevice doprinesel. Ko sta namreč Lavšin in
Petovar 23. maja 1873 iz Brda v Škočijan šla in na
neki travnik vlegla, kder je Lavšin zadremal, jo "sveti
Tonček" začel žep v lajbelci Lavšinovem rezati in mu
je listnico s zneskom 220 gl. vzel. Ali ko je Lavšin to
zapazil, je odločno denar od Tončka zahteval, kateri
mu je listnico po nekolikim izgovorjanju pri nekem gr-
mu pokazal, iz katere je pa 20 gl. manjkalo. Lavšinu
so se oči odprle in je Tončka žendarmariji ovadil. Tonč-
kovo hišo so prodali za okoli 550 gl., katere je Lav-
šin dobil, katerega je bil Petovar uže poprej za 665 gl.
goljufal. Vsi drugi reveži, delavke in dekle, ki so Tonč-
ku po 100, 200 do 380 gl. izročile, bodo čakali, dokler
"sveti Tonček", katerega je sodnija na dve
leti težke ječe obodila, zopet na svitlo
pride, da mu bodo še darovali, če še kaj imajo.

V pondeljek 24. avgusta se je vršila volitev po-
slancev v deželni zbor v Brezicah, kder je izvoljen nem-
škutar Žnidaršič (sam se piše: Sni-derschitsch) proti na-
rodnemu kandidatu Lenčku. Da so Slovenci tu pro-
pali, je nekoliko kriva klerikalna zagrizenost, ki se je
deloma volitve izdrževala deloma direktno za nemškutar-
ja glasovala, nekoliko pa tudi birokratje in brez zna-
čajni odpadniki. Če se pomisli, da vlada v take kraje
malokedaj poštenega narodnega uradnika temuč, le nem-
škutarje in trde Nemce pošilja, če se dalje pomisli, da nij
nemškutarjem nobeno sredstvo preslabo, da bi javno
mnenje kalili in naše poštene moze ogrdili, si vsak
človek lahko misli, kako veljavo ima taka volitev. — Gle-
de na volitev v Ljubljani je bil shod narodnih volilcev
ljublanskega mesta v saboto 22. t. m. pri katerem je
bilo skleneno, da se skliče volilni shod prihodnje nede-
ljo. Več o tej točki prihodni. — V Vipavi bode najbr-
žje huda borba mej privrženci Gabrijana, ki je svojo
vlogo v deželnem zboru tako neizrečeno "miserabel"
igral, in narodno-liberalnim kandidatom, katerega bo-
de gotovo svobodnišelsna narodna stranka postavila.
Nadejati se je, da se bodo Vipavci hrabro obnašali in
da bode zdrava pamet nad neumnostjo in lažjo zmaga-
la.

Hrup je učinil tukaj neki članek dunajškega lista
"Wiener-Handelspress", kateri dolži dr. Costa, da je
s kapitalom banke "Slovenije" od 300.000 gl. škandalo-
zno ravnal.

Politični pregled.

Večina deželskih načelnikov je poklicana na
Dunaj v pogovore z ministerstvom glede vladnih
predlogov v deželnih zborih in glede postopanja
nasproti zborom v raznih slučajih.

Kakor naš goriški sešel se je uže tudi istrski
dež. zbor; tržaški pa se začne še le 29. t. m.; obema
tema zboroma bode vlada, kakor našemu, predložila
postavo o zemljiščnih knjigah.

V Pragi delajo velikanske priprave za spre-
jem cesarja, kateri pride tija 7. t. m. popoldne,
še tisti večer bode obiskal česko gledališče in se po
tem vozil po razsvitljenem mestu. Drugi dan bode
sprejemal vse korporacije, visoko aristokracijo in vi-
šo duhovščino ter po tem dajal avdijencije; 9. pa
odide k vojaškim vajam v Vmor. Česka mesta in vasi
bodo cesarju pošiljale deputacije in adresse s pro-
šnjo, naj se vrne mir českomu kraljestvu in naj se
ponovne starodavne zveze mej dinastijo in českim na-
rodom.

Ustavoverni listi so čez te namere Čehov
strašno razkečeni in pravijo Čehom, da jim vse to
ne bo prav nič pomagalo. A v federalističnih kro-
gih se hoče vedeti, da bo cesar v Pragi nastopil
pot pomirjenja z narodi. Dasiravno je to malo
verjetno, mora vendar nekaj na tem biti, kajti "Neue
freie Presse" ovaja pod sarkazmom prav veliko vo-
jaznost. —

Kakor se sliši, hoče ministerstvo predložiti drž.
zboru tudi postavo o civilnem zakonu, katero ima
baje uže izdelano. —

Mej ministrom Stremajerjem in škofi se nekda
išče neko približanje in resnično je zadnjič v St.
Pöltenu ministerstvo škofa podpiralo, ko je odstavil
nekega župnika. — Vse kaže tedaj, da liberalnost
našega ministerstva nij ravno tako huda in da je
kaj resničnega na oni vesti, po kateri se klerikalci
in fevdalci približujejo dvorni stranki.

Pripoznanje španske republike so je zgodilo
od vseh velevlastij, le ruska nekda še nij storila
zadnjega koraka v tej zadevi; naša vlada je pri
španski republiki poverila grofa Ludolt-a, ki je uže
odšel v Madrid. —

Republikanski španski generali delajo vojsko
še po prav starem kopitu, oni namreč so razkro-
pljeni se svojimi močmi in se kmalu tu kmalu tam
spuščajo v male bitke, namesto, da bi moči kon-
centrirali in odločne bitke bili; pri vsem tem pa
Don Karlos in njegovi brigantje ne pridejo v Ma-
drid, čeravno lahko še mnogo časa požigajo in ro-
pajo. — Predsednik francoske republike zdaj potuje
po Francoskem, a prevaril se je, ker je mislil da bo
stem kaj zadobil; skoro povsod ga nadolniki raznih
ljudskih zastopov nagovarjajo povdarjaje, da ljudstvo
želi definitivne vladne forme, da je sito provizori-
čne sedanje vlade. —

Škof Kotteler iz Mainca je izdal pastirsk list,
v katerem prepoveduje svojim ovčicam udeležbo pri
slovesnostih, ki bodo na Nemškem v spomin zma-
ge pri Sedanu, češ, da ta zmaga je bila zmaga
sovražnikov cerkve.

Na Italijanskem vlada še zmerom zapira lju-
di, ki so na sumu komunizma; v Siciliji pa so
brigantje tako drzni, da v mestu Palermu javno ro-
pajo, vsled česar hoče vlada poslati v Sicilijo ve-
liko vojaško moč in energično postopati, da iztrabi
deželo nevarnih potepnikov. —

Razne vesti.

(Vabito) k prvemu občnemu zboru "Učiteljskega
društva za slovenski Stajer.

Duh časa in ljubezen do šolskega napredka in do
movine kliče tudi slovensko-štajerske učitelje k skupne-
mu, zajemnemu delovanju, vabi je k družabnemu in
bratovskemu posvetovanju o važnih zadevah svojega ime-
nitnega poklica. V ta namen se oni na klic "Učitelj-
skega društva za slovenski Stajer" zberó 21 in 22 sep-
tembra v Mariboru k "prvi skupščini slo-
vensko-štajerskih učiteljev, ki bode obrav-
navala sledeče reči:

- 1.) Pitanja graške deželne učiteljske skupščine.
- 1.) Imenovanje učiteljev.
- 3.) Zadeve "Učiteljskega društva za slovenski
Stajer."

Zborovalo se bode v Wiesthale rjevi dvo-
r an i (Hotel zur Stadt Wien): začetek vsikdar ob 9.
uri dopoldne. Z zborom bode združen mali koncert uč-
teljski ter izleti v mariborsko okolico, mej drugim "k
" sadje in vinorejski " šoli.

Vabimo k temu zboru ne samo štajerske učitelje,
marveč vse slovenske učitelje, ter druge svoje slovanske
sobrate, kakor tudi vse slovenske šolske prijatelje. Po-
hodite v obilnem številu naš 1. zbor, dana s tem ne
samo podpirate v našem težavnem polivzetju, da v nas
marveč veselje in serčnost k daljnemu delovanju obudi-
te, ker baš vztrajnosti nam je treba v vseh naših slo-
venskih zadevah, zlasti pa na šolskem polju. Vse za
blagor naše ože in širje domovine!

Vodstvo južne železnice je dovolilo za udeleževalce znižano ceno (za 1/3) v 2. in 3. razredu na teh-le črtah: Gradec - Terst, Beljak - Maribor, Kaniza - Pra-gorsko, Zagreb - Zidanmost in sicer za vožnjo v Maribor in nazaj. Ta znižana cena velja od 19. - 24. (incl.) sep-tembra. "Pristojnice" k zboru kot legitimacije se do-bivajo pri odboru v Ljutomeru do 15. septembra po 20 kr. za društvene družabnike, za druge po 30 kr. Začasni odbor "učiteljskega društva za slovenski Štajer" v Ljutomeru 20. avg. 1874.

Predsednik:
J. Lapajne.

Tajnik:
Janko Žirovnik.

(Iz Solkana) sem nam piše: Kakor druga leta smo tudi zadnje nedeljo imeli narodni ples; lepo je bilo vi-deti povsod slovenske zastave, fante v lepi opravi z na-rodnimi zavraticami, najlepša pa so bila dekleta v belih krilih, višnjevim prednikom in rdečo ruto; narodno to obleko si znajo solkanska dekleta tako lepo napraviti, da nikder drugod še nisem videl kaj tako okusnega. — Živela vrla solkanska dekleta. —

(Iz Kana) se nam piše 21. m. Sinoči po noči je zmanjkala krava tukajšnje mu cerkovniku. Ko je šla dekla kot običajno zjutraj molst, in ne najde krave, hiti k gospodarju. On, ne bodi len, vzame takoj voz in še enega moža s soboj in hajdi v Gorico za tatovom. Sumili so takoj na slaboglasnega brata, ker je uže nekaj dnuj po vasi pohajkoval. Proprašnjeta po cesti, je-li so videli gnati tako in tako kravo, in posreči se jima, da sta tatū v bližnji Pevni došla. — brata okradenca. Si-loma sta ga primorala kravo pred njima v Gorico gna-ti. Ljubeznjivega brata je sodnija zaprla, mej tam ko je drugi kravo nazaj v Kanal gnal.

(Letina.) Na mejnarodnem žitnem sejmu na Du-naji se je tudi poročalo o žitni letini v raznih državah. V našem cesarstvu se je pridelalo 68 milijonov va-ganov pšenice, za 5 milijonov več, kakor navadna leta; moko se lahko 12 milijonov centov izvažajo. Reži in zmesi se je pridelalo 80 milj. vaganov, pa se samo 3 milijone centov lahko izvažajo, ječmena tudi 3 milijone centov. Oves slabo kaže, ga bo de premalo. O koruzi se še ne more reči, koliko jo bo de. — Na Pruskem je letina malo boljša od navadne srednje. Iz Bavarskega bo de mogoče 7 milijonov centov moke izvažati. Na Hanoveranskem je za četrti del manj reži, kakor navadno. — Francosko ima dobro letino ter samo pokriva, kolikor žita potrebuje; mogoče celo, da bo de pšenico izvažalo, kar se malokdaj zgodi, ker navadno se dosti pšenice na Francosko vvažajo, zlasti iz Avstrije in Rusije. — Na Ruskom je žitna letina v vsakem obziru dobra. Rež je 77 do 81 fantov težka; pšenice je obilno v južni in srednji Rusiji, tudi na Poljskem je dobro. V Odesi in Nikolajevu so še ve-like zaloge lanskega žita. Ječmen in oves pa ne kažejo dobro. (Narod)

(Popravek) Po nevsečni pomoti izostal je v za-dnjem listu pri poslanici, v pod katero je bil dr. Anton Žigon podpisal, naslov gospoda Antona Čibiča, vika-rija v Kozani, kateremu je bilo omenjeno pi-smo namenjeno. —

Uredništvo.

POSLANICE *)

Čast. gosp. volilec cenilne komisije za goriško glavarstvo! Prav srčno se vam zahvaljujem za to mi dano zavpanje, katero ste na dan volitve dne 17. t. m. do mene pokazali; zagotavljam vas, da se bodem tega v mene stavljenega zavpanja, kar bo de z mojimi slabi-mi močmi mogoče, vrednega skazal. Moj program o tem sem v listu „Soča“ v dopisih iz goriške okolice od 17. marci-ja in 17. maja v št. 12. 21. in 22. razvil.

Priporočam se pa, naj bi čast. gosp. občinski predstojniki blagovolili, me v tem težavnem poslovanju še svojimi vedami, in v ta namen potrebnimi pojasnili ob svojem času podpirati.

Josip Faganel, deželni poslanec.

V št. 23 lista „Soča“ me g. M. Doljak-predsednik solkanske čitalnice, kar naravnost kot neomikanea objavljajo in mene kat v zglede surovosti v očitnem pisanju zasramuje-češ - „da jest kot ud ondajšne čitalnice nisem ne mesečine plačal, in na poslani predsednikov list tudi ne opravičil se.“ — Na tak strastni napad odgo-varjam: Res je, da sem se dal po prijatlu vpisati za u-da solkanske čitalnice, pa tudi res je, da sem od pr-vega začetka vsakokrat na prinesene pobotnice meseč-nino odrajoval, kar more g. I. V. denarničar potrditi. — V začetku letošnje zime sem pa g. I. V. denarničarju-ko sva se slučajno na poti srečala — rekel, da sem se vpisal za u-da v goriško čitalnico, kder mi je bolj pri-ložno vdeleževati se besed in časnike čitati, kar mi nij bilo mogoče v Solkanu, kder sem le passiven ud bil. —

Rayno tako sem odgovoril drugi osebi, ki mi je bila prinesla „Vabilo“ k besedi (ali k plesu ne vem). To se pravi po dopisnikovem: „surovo postreči“ (??) Res je tudi, da sem od g. predsednika prejel list — slu-čajno v Gorici po osebi A. V. — v kateri me on pozivlja

zastano mesečino plačati, koliko? in za katere mesece? to nij bilo v listu naznanjeno. — To jest factum. —

Ne verjamem, da obstanek solkanske čitalnice bi bil odvisen od mojih pičlih sollov, bi z ktorih bi bili hoteli propad opravičiti z ovajanjem moje osebe v „Soči“! — Morja bil je „erimen lesac“ le, da nisem na poslani predsednikov list nobenega odgovora dal. Če bi bil res dolžan, zakaj pa nij prišel denarničar — kot vsakokrat popred — potirjat z pobotnicami zastano mesečino? kajti v Solkan ne hodim, če me ne vežejo dolžnosti. Škoda, da podpisani nij k Vam v šolo hodil in po Vaših klopeh hlače trgjal, saj tako lepega na-slova bi si ne bil prislužil! —

Kdo ovaja pa več surovosti in neomikaneosti kot Vi g. dopisnik in predsednik solkanske čitalnice, da take malen-kosti z tako etiketo in po tako dolgi poti — iz Solkana se gre čež sočo v Kronberg — v javnost spravljate? To nij slo menda za stvar, marveč zato, da bi zausnicio pri-tisnili vsem tistim, ki se ne strinjajo z Vašimi misli-mi. —

J. Bajec, vikar

Kamnje 24. avg. Ker je med nami še mnogo krat-kovidnih kmetičev, koji ne vedo, koliko si s prezgo dnjo trgatvijo škodujejo, gorko želimo postaviti, da se bo de bendimska doba varovala.

Torej se g. R. v Rihenbergu lepo zahvaljujemo, da je v 33. listu Soče t. l. naznanil željo za potrebno po-stavo

Mi želimo i prosimo, da bi se starašinstva vseh občin ajdovskega okraja pogovorila o tej važnej zadevi. Prosimo, da bi vsaka srenja enega zastopnika dne 8. sept. t. l. v Martinovo gostilnico h Rebku poslala, da bi se ondi pogovorili i potem koj pravila deželnemu zboru predložili.

Vodopivec, župan v Kamnjah.

*) Uredništvo nij odgovorno ne za obliko, ne za zadržaj.

Listnica občinstva.

Slovo gospodičini M. S.

Danes me v zadnje lunica blede
Spremlja od doma h ljubici v vas;
Glej ki ne spava še, z okna ven gleda.
Dolg ji do jutra je skoraj že čas.
Glej o nezvesta mi, ljubica drage,
Slednič ti pridem jaz jemati slovo,
Zgubljena tudi vsa moja je zmaga.
Srečo si vzela tud moja vso.

Oh da b' še enkrat te moral objeti,
Slednič pritisnit Te tud' na sree,
Zeel potem bi kar, naglo vmreti
Saj bi potem več ne mistil na te.
Draga mi ljubea na oknu sloneča,
Al mar ne slišiš zamolkli moj glas.
Kaj pa te misel tvoja goreča
Sili, že vedet prihodnji tvoj čas.

Oh saj ozri se, prosim te milo.
Namé, ki v zadnje tukaj stojim.
Slušaj besede, ki zrečem jih z silo.
Slušaj „slovo“ ki ti zdaj podelim,
Z bogom mi ljubka, zdrava ostani
Srečo v življenji mi vživaj vso,
Zgubljen pa spomin naj bode med nami
Ljubezni, ki v srečo še čutim gorko.

I. H.

Osebe, ki zamorejo lepo in pravilno napisati mno-go adress iz domačega kraja in okolice proti dobrenu honoraru, naj se precej obrnejo na „P. P. 900 poste restante Hamburg.

OZNANILO

Naznanja se s tem, da bode prihodnji somenj

v Nabrežini kyatni četrtek septembra

(i ta dan vsako leto naprej!) letos 17. dne imenovanega meseca, h kateremu somuju, keč je po navadi prav živahen, slavno občinstvo vljudno vabi podpisano.

Županstvo v Nabrežini dne 26. julija

Jožef Gruden

MLINARJI POZORI!

Kedor ima na prodaj dva para mlinskih kamenov za koruzo mleti z vso zraven potrebno mlinsko pripravo, vse v najboljšem stanju, naj se hitro ogiasi pri našem upravnistvu, katero mu naznani kupca za tako orodje.

ZAHVALA.

Iskreno se zahvaljujem čestiti gos-podi iz Gorice in Ajdovščine za pri-jazni obisk 15. t. m. in izrekam svojo hvaležnost za skazano mi čast. — Trudil se bodem, da svoje goste zmerom po naj-boljši moči dobro postrežem in v vsakem ob-ziru zadovolim; zatorej pa se še za bodočnost prav prijazno priporočam.

Martin Lenarčič,
gostilničar pri Rebku.

Podpisani se počasti p. n. občinstvu naznaniti, da je odprl

v ulici mestnega vrta v Tabal-evi

hiši št. 33

delalnico za pozlačenja. On bo vsakovrstna dela sprejemal in obljubuje, da vsacega natančno, hitro in po nizki ceni postreže. Ob enem garantira dobroto dela. —

Alojzij Budau.

V isti štacuni se nahaja bogata zaloga oljnatih slik in z oljnatimi barvami tiskanih podob (oleografij) v mesečnih obrokih; kedor pa precej plača, dobode 12% ceneje. —

Vsled smrti lastnika barvarije na Ko-renji gospoda

Janeza Marušica,

je ta barvarija nehala. Ker ima mnogo, po-sebno slovenskih strank v tej barvariji mu-go uže pobarvanih štrn in druge robe, so s tem povabljeni vsi lastniki, da pridejo v obroku enega me-seca po svojo lastnino, ker pozneje bodo morali plačati najemšči-no od shrambe in obresti od barvanine. — Roba se dobiva v omeje-ni barvariji tikoma palače grofa Attemsa ob pondeljkih in četrkih. —

Dedi rancega Jožefa Marušica.